Κήρυγμα Σεβ. Μητροπολίτη Νίκαιας κ. Αλεξίου - Επέτειος Αλώσεως της Πόλης

«Τό τήν Πόλιν σοι δοῦναι οὔτ' ἐμόν ἐστί
Οὔτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ»

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,

Ἡ σημερινή ἡμέρα εἶναι θλιβερή ἐπέτειος μεγάλου πόνου, τῶν θρήνων τοῦ Γένους γιά τήν πτώση τῆς Βασιλεύουσας. Εἶναι ἡμέρα μνήμης τῶν διωγμῶν, τῶν ταπεινώσεων, τῶν παιδομαζωμάτων, τῶν θανατώσεων, τῶν ἐξισλαμισμῶν καί ὅσων ἄλλων ἐπινοοῦν οἱ σκοτισμένοι ἐγκέφαλοι σέ βάρος τῶν ἀνίσχυρων διά μέσου τῆς Ἱστορίας.

Πονοῦμε γιά τή μεγάλη δοκιμασία τοῦ Γένους, γιατί ψυχές, ἀστήρικτες στήν πίστη, λύγισαν κάτω ἀπό ἀπειλές, καί ἐγκατέλειψαν τήν χριστιανική ζωή καί παραμέρισαν τήν πίστη τους.

Ὁ αὐτοκράτορας Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος ἀγωνίζεται στά τείχη τῆς Βασιλεύουσας. Ἔχει εὐκαιρία νά σωθεῖ, ἀλλά ἐλέγχεται ἀπό τήν ἴδια τήν Ἱστορία. Ἐμπνέουν καί ἐλέγχουν οἱ Σαλαμινομάχοι, ὁ Λεωνίδας, οἱ χορεῖες τῶν ἡρώων πού μᾶς διδάσκουν μέ τό λόγο τους, μέ τό σθένος τους, μέ τό αἷμα τους, ἐκεῖνο πού πότισε τούτη τή γῆ. Καί ὁ Κων/νος προτιμᾷ τόν ἔνδοξο θάνατο ἀπό τήν ταπεινωτική δουλεία. Μένει στήν Ἱστορία ὡς ὁ «Μαρμαρωμένος Βασιλιάς», πού θά ξυπνήσει κάποτε καί θά ἀνακτήσει τό θρόνο του στήν Πόλη.

Ἡ ἅλωση τῆς Βασιλεύουσας ἦταν ἕνα τεράστιο πλῆγμα γιά τό Ἔθνος μας καί ὁ λαός μας φέρει ἔκτοτε τό βαρύ πένθος, ἀνακατεύοντας τά δάκρυα μέ τήν ἐλπίδα καί ἐπαναπαυόμενο στή λαϊκή μοῦσα, πώς «ἦταν θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλη νά τουρκέψει».

Τό πρῶτο ἐρώτημα πού ἀνακύπτει εἶναι ἕνα ἠχηρό «γιατί;». Ἡ ἀπάντηση συνιστᾷ ἕνα αὐτοέλεγχο γιά τούς Βυζαντινούς, ἕνα μαστίγωμα γιά ὅλους μας ἀπό τότε μέχρι καί σήμερα.
Μελετώντας νηφάλια τήν Ἱστορία, τό πρῶτο πού διαπιστώνουμε ἦταν ἡ πτώση τῶν ἀξιῶν.

Ἰδανικά πού ἐνέπνεαν τά Νειάτα, ἤδη παραμερίζονται ἤ καί χλευάζονται ἀπό ἀμοραλιστές,πού ἦσαν οἱ πρῶτοι δραπέτες πρός τήν Δύση μετά τήν Ἅλωση. Ἔτσι συμβαίνει συνήθως. Κάποιοι κονδυλοφόροι ψιθυρίζουν ἕως νά μαζέψουν ὅμοιούς τους. Στή συνέχεια ἐκφράζουν ἀντιρρήσεις καί βαθμιαῖα σαρκάζουν τήν πίστη καί τίς παραδόσεις, κάποτε κηρύσσουν πόλεμο σέ κάθε ἱερό καί στόν ἐπερχόμενο κίνδυνο, πού οἱ ἴδιοι προκάλεσαν, καί τελικά φυγαδεύονται στήν ἀσφάλεια.

Ἡ ἐναπόθεση τῶν ἐλπίδων στή Δύση ἦταν ἡ ἔκπτωση πού συμβάδισε μέ τήν πτώση. Δύο πολιτισμοί, ὁ Δυτικός οὐμανισμός (ἀνθρωποκεντρισμός) καί ὁ Ὀρθόδοξος θεανθρωποκεντρισμός συγκρούσθηκαν ἀναπόφευκτα τόν ΙΔ΄ αἰῶνα, στά πλαίσια τοῦ Ἡσυχασμοῦ. Ἡ Δ΄ Σταυροφορία τοῦ 1202 σήμανε τήν

πρώτη συμφορά. Οἱ ὁμόπιστοι τῆς Ἑσπερίας ξεκίνησαν δῆθεν γιά ἀπελευθέρωση τῶν Ἁγίων Τόπων, κατέληξαν τό 1204, νά λεηλατοῦν τήν Πόλη, καί νά καταστρέφουν ἀκόμη καί τίς τοιχογραφίες τῆς Ἁγίας Σοφίας τοῦ Θεοῦ. Ἡ Δύση τῶν ἐλπίδων ἔφερε τήν καταστροφή!

Ἡ ἐθνολογική ἀλλοίωση ἐπέσπευσε τήν πτώση. Ὁ Ἑλληνισμός διασπάστηκε σέ μικρές περιοχές μέ ξένους δυνάστες. Ἀλλοεθνεῖςμισθοφόροι διείσδυσαν στό στρατό καί στή διοίκηση τοῦ κράτους. Τό ἑλληνικό στοιχεῖο ἀποδυναμώθηκε, χαλαρώνοντας τήν ἰσχύ του.

Ἡ οἰκονομική κρίση ἦταν σοβαρή παράμετρος. Τό ἐμπόριο τῆς Πόλης ἦταν στά χέρια Γενουατῶν καί ἄλλων Δυτικῶν. Ἡ αὔξηση τῆς μεγάλης ἰδιοκτησίας σέ βάρος τῶν μικρῶν, ἡ βαριά φορολογία καί ἡ ἀνάδειξη μιᾶς οἰκονομικῆς ὀλιγαρχίας ἐπέσπευσαν τήν κρίση. Οἱ Ἔνοπλες Δυνάμεις ἦσαν παραμελημένες καί λόγῳ ἔλλειψης πόρων.

Οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι (1321-1328, 1341-1355) προκάλεσαν δημογραφική συρρίκνωση στό κράτος. Οἱ συνεχεῖς κομματικές διαμάχες Πράσινων καί Βένετων, κούρασαν τό λαό, πλήττοντας τήν ψυχολογία καί ἑνότητά του.

Δέν ἔλειψε ἡ Διαφθορά, μέ ἀδικίες καί διαρπαγές, προετοιμάζοντας τό ἔδαφος διαχρονικά γιά τήν Ἅλωση τῆς Πόλης.

Ὅλα αὐτά δείχνουν μιά ἐσωτερική πτώση καί ἅλωση, πρίν τήν ἐξωτερική κατάκτηση καί τήν Ἅλωση, πού θρηνοῦμε σήμερα. Τήν Τρίτη 29 Μαΐου 1453 οἱ Τοῦρκοι ὥρμησαν στήν Πόλη καί ἐπιδόθηκαν σέ λεηλασίες. Ἕνα μεγάλο πλῆθος πιστῶν κατέφυγε στήν Ἁγία Σοφία, γιά τήν ποθητή ἀσφάλεια. Ἀλλά οἱ Τοῦρκοι διέρρηξαν τίς πῦλες, ὥρμησαν μέσα στήν Ἐκκλησία ὅπου κατέσφαξαν τό πλῆθος.

Ὅπως παραδίδει ὁ Σφραντζῆς, δόθηκε διαταγή γιά τριήμερη λεηλασία τῆς Πόλης. Κατά τόν ἱστορικό Δούκα, ὁ σουλτάνος ἐνθάρρυνε τό στρατό του γιά τή λεηλασία. Οἱ ἄμαχοι θανατώνονταν, οἱ Ἐκκλησίες μέ πρώτη τήν Ἁγία Σοφία, οἱ Ἱερές Μονές, μέ πολύτιμα κειμήλια λεηλατήθηκαν καί βεβηλώθηκαν, περιουσίες λαφυραγωγήθηκαν. Ἀναρίθμητοι πολιτιστικοί θησαυροί χάθηκαν καί σπάνια βιβλία κάηκαν.

Η ΠΟΛΙΣ ΕΑΛΩ! Ὅμως τό κάλλος τῆς Ἁγια-Σοφιᾶς παραμένει ἀμείωτο, τό πνεῦμα τῆς Ἁγια-Σοφιᾶς συνεχίζει ἀναλλοίωτο νά ζεῖ μέχρι σήμερα. Κάθε Ὀρθόδοξος Ναός εἶναι προέκταση τοῦ λαμπροῦ Ναοῦ. Ἡ Θεία Λειτουργία τελεῖται ἀδιάκοπα, γιατί ἡ Ὀρθόδοξη Πίστη καί ἡ Ἐκκλησία διατηρεῖται, μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ, ἀκαινοτόμητη, ἐδραιωμένη στό ἀδιασάλευτο θεμέλιο τῶν Ἀποστολικῶν καί Πατερικῶν παραδόσεων. «Πάλι μέ χρόνους, μέ καιρούς πάλι δικά μας θά'ναι».

Δέ γνωρίζουμε τί ἔχει ὁρίσει ὁ Θεός γιά τήν ἐπίγεια Πόλη καί τήν χειροποίητη Ἐκκλησία Του. Ὡστόσο, τό ἱερό σύμβολο τῆς Ὀρθοδοξίας, τό ἀριστούργημα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἀτενίζει ἀγέρωχο τό Βόσπορο, περιμένοντας τή μεγάλη ἡμέρα πού θά ἀντηχήσει καί πάλι ὁ ὕμνος «τῇ Ὑπερμάχῳ Στρατηγῷ τά νικητήρια». Ἐπί 11 αἰῶνες ἦταν κέντρο ἑνός κόσμου φωτός. Τώρα κατάντησε

ἕδρα ἀκαλαισθησίας, ἀμάθειας ἕως καί θηριωδίας. Καί αὐτό τό ὁμολογοῦν σοβαροί ἐπιστήμονες καί ἁπλοί ἄνθρωποι τῆς Γείτονος, ἰδίως μετά τήν μετατροπή τοῦ Ναοῦ σέ τζαμί. Δέν εἶχαν κάτι ἀνάλογο δικό τους! Τέτοια πνευματική ἔνδεια...

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί

Ἡ Πόλη ἔπεσε καί ἡ ἔνδοξη Αὐτοκρατορία κατελύθη. Ὡστόσο, ὁ Θεός δέν μᾶς ἐγκατέλειψε. Μᾶς ἐνίσχυσε ἡ Ἐκκλησία Του, ἡ Ὁποία στά μαῦρα χρόνια καί στούς πικρούς αἰῶνες πού ἀκολούθησαν στάθηκε «Τροφός καί Φρουρός» τοῦ Γένους. Ἡ Ἐκκλησία κράτησε ἰσχυρή τήν Πίστη, ἐμπνέοντας τούς Νεομάρτυρες, τό αἷμα τῶν ὁποίων ἀνανέωσε καί ἀναβλάστησε τόν σπόρο τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἅγιοι Νεομάρτυρες εἶναι τό μεγάλο δῶρο τοῦ Θεοῦ στό ὑπόδουλο Γένος. Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης τούς ὀνομάζει «δόξα καί καύχημα τῆς Ἐκκλησίας, παράδειγμα ὑπομονῆς τῶν Ὀρθοδόξων, πού τυραννοῦνται κάτω ἀπό τόν βαρύ ζυγό τῆς αἰχμαλωσίας».

Ἡ Ἐκκλησία στή Δουλεία κράτησε τόν Ἐθναρχικό Της ρόλο, παρηγόρησε τούς κατατρεγμένους, καλλιέργησε τά ἑλληνικά γράμματα, θέρμανε τήν ἐλπίδα μέσα στούς ταπεινούς Ναούς καί στά Μοναστήρια Της, μέ τά κρυφά Σχολειά, καί ἔβαλε τά ἀσφαλῆ θεμέλια γιά τήν ἐξανάσταση τοῦ Γένους.

Σύμφωνα μέ τόν Φώτη Κόντογλου: «Τό Βυζάντιο εἶναι μεγάλο χωνευτήρι, ὅπου πέσανε καί λυώσανε μυριάδες ψυχές, σάν λογῆς–λογῆς μεταλλεύματα, λογῆς-λογῆς ἔθνη, καί ἀπό ἐκεῖ βγῆκε χρυσάφι λαμπερό... Αὐτό τό μάλαμα εἶναι πιό καθαρό... Κι ἀπ' αὐτό γίνηκε ἡ ἐπτάφωτος λυχνία, πού θά φωτίζει τόν κόσμο στόν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος».

«Ἡ Ἐκκλησία, διακρατοῦσα τούς Ἕλληνας πνευματικῶς ἐλευθέρους... καί ἀνανεοῦσα τάς φθειρομένας δυνάμεις των, παρά πᾶσαν ἐξωτερικήν τῶν Τούρκων πίεσιν, ἀνεζωογόνει τήν αὐτοσυνειδησίαν των διά τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων, ὧν πιστή ἦτο θεματοφύλαξ»,διακηρύσσει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος. Καί ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς, πού ἐπικαλοῦνται οἱ δύσπιστοι, ὁμολογεῖ: «Εἰς τήν Ἐκκλησίαν, ὡς κοινήν μητέρα, εἶναι τό Γένος προσκεκολλημένον καί διά τήν θρησκείαν καί διά τήν μητρικήν φροντίδα, τήν ὁποίαν δεικνύει καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑπέρ τῆς Παιδείας τοῦ Γένους».

Καί ἡ ὄμορφη Πατρίδα μας εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ. Τό προνόμιο ὅμως περικλείει καί καθῆκον.Τό ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ! τοῦ Λεωνίδα, ἄς εἶναι πάντα σύνθημά μας. Νά κρατήσουμε τήν Πίστη καί τίς Παραδόσεις μας. Ἄς μήν ἀφομοιωθοῦμε στό χωνευτῆρι τῆς "Νέας Ἐποχῆς".

Τότε ἁλώθηκε ἡ Πόλη ἀπό ἐχθρούς. Σήμερα, 569 χρόνια μετά, δέν ἐπιτρέπεται νά ἁλωθοῦμε ἀπό ὑποτιθεμένους φίλους, πού πάντα καραδοκοῦν.

Κύριος ὁ Θεός νά ἀναπαύει τίς ψυχές τῶν ἡρώων μας,
νά εὐλογεῖ τήν Ἑλλάδα μας καί νά προστατεύει τούς νέους μας.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

†ὈΝικαίας Ἀλέξιος